

Handläggare
Stefan Larsson Lindmark
Telefon: 08-50808494**Till**
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2026-08-27

Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2026/854

Förvaltningens förslag till beslut

Kungsholmens stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning av remissen

Stadsdelsnämnden har av kommunstyrelsen fått i uppdrag att besvara remissen avseende betänkandet om Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37). Utredningen innehåller omfattande förslag till förändringar som ska syfta till att bidra till en ökad kvalitet och likvärdighet i förskolan.

Syftet med förvaltningens remissvar är att lämna synpunkter på utredningens förslag.

Beredning

Ärendet är berett av förskoleavdelningen inom förvaltningen. Ärendet har behandlats av pensionärsrådet, rådet för funktionshinderfrågor och i förvaltningsgruppen. Synpunkter framgår av protokoll eller separat skrivelse.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att utredningen i stort innehåller förslag som kan stärka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan. Många av förslagen innebär omfattande förändringar och flera av förslagen behöver utredas och analyseras ytterligare.

Förvaltningen ser positivt på lagstadgade regler om barngruppsstorlek och personaltäthet samt öka tid för allmän förskola från 15 till 25 timmar för alla barn över tre år.

Reglerade barngruppsstorlekar och personaltäthet kan innebära ett alltför stort fokus på strukturella kvalitetsfaktorer medan processkvaliteten för barnen inte synliggörs.

Förvaltningen ser en risk att införandet av nya nationella uppföljningssystem och kartläggningsmaterial kommer leda till en större administration för rektorer och pedagoger som tar tid från undervisningsuppdraget.

Med de regleringar som föreslås i remissen ser förvaltningen att rektors mandat och handlingsutrymme minskas. Utifrån skollagen har rektor ett tydligt ansvar för utbildningens kvalitet vilket innebär att det också behöver finnas ett reellt handlingsutrymme att organisera verksamheten utifrån de lokala förutsättningarna.

Sammanfattning av synpunkter

Förvaltningen tillstyrker en majoritet av förslagen i utredningen utifrån att de bedöms kunna stärka kvalitet och likvärdighet i förskolan.

Förvaltningen ser att flera av förslagen om det genomförs kommer att få stora konsekvenser för bemanning, lokaler och ekonomi. Nya nationella krav behöver därför följas av långsiktig finansiering, realistiska övergångstider och nationella satsningar på utbildning, rekrytering och kompetensutveckling. Även validering av befintlig personals kompetens bör beaktas.

Förvaltningen avstyrker förslag 3.1 och 3.2. om att huvudmannen ska ansvara för att personal som arbetar i barngrupp har tillräckliga språkkunskaper i svenska och att föreskrifter om vilken nivå av svenska som ska krävas ska tas fram

Det är en komplex uppgift för huvudmän och rektorer att bedöma medarbetares eller arbetssökandens språkkunskaper även om det finns en fastslagen lägsta nivå och språktest.

Förvaltningen avstyrker förslag 3.3. om att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram ett kartläggningsmaterial

Med motiveringen att det ligger utanför rektors och huvudmäns kompetensområden att bedöma medarbetarnas språkliga kompetens. Den bedömningen bör göras av studie- och yrkesvägledare och lärare på gymnasial- och universitetsnivå.

Förvaltningen avstyrker förslag 5.1. om försöksverksamhet med språkstärkande metoder under två år.

Förvaltningen ser det inte som gynnsamt att placera barn med behov av språkutvecklande insatser i samma grupp då det försvårar interaktionen mellan barn och ställer höga krav på den undervisning som ska bedrivas för gruppen. Förvaltningen anser att insatsen istället bör bedrivas inom ordinarie förskolor i blandade grupper av barn. Förvaltningen ser också att det är tveksamt till punktinsatser som tillfälligt finansieras av statsbidrag.

Ställningstaganden

Nedan redovisas förvaltningens synpunkter och ställningstaganden till betänkandets sex övergripande förslag. Förslagen är följande:

1 Förslag för en likvärdig förskola av god kvalitet

1.1 Regeringsuppdrag om ytterligare forskning och kunskapsutveckling i förskolan

1.2 Stödmaterial för likvärdighet och god kvalitet i förskolan ska tas fram

1.3 Statlig strategi för förskolans framtida kompetensförsörjning

1.4 Stärkt tillsyn utifrån ett likvärdighetsperspektiv

Förvaltningens synpunkter på förslag 1

Förvaltningen tillstyrker förslag 1.1.

Förvaltningen tillstyrker förslag 1.2. Tydligt nationellt kvalitetsfokus är i grunden ett bra förslag men har gjorts tidigare med självvärderingsmaterial, språkmoduler och liknande utan att få effekt på nationell likvärdighet.

Stödmaterial som tas fram behöver fokusera på processkvalitet, det som forskning visar har störst betydelse för barnen, och förslagsvis kombineras med stödmaterial till huvudmännen för kvalitetsgranskning. Detta för att i ett tidigt skede kunna identifiera förskolor med låg kvalitet så att de kan prioriteras för kvalitetsinsatser. Arbete med likvärdighet och god kvalitet har störst betydelse för förskolor med låg kvalitet därför är det av största vikt att identifiera dessa förskolor.

Förvaltningen tillstyrker förslag 1.3.

Förvaltningens förskolor har inga utmaningar med att rekrytera legitimerade förskollärare. Däremot har förskolorna en stor spridning när det gäller kompetensnivån bland barnskötare.

Det som saknas är krav på skyddad yrkestitel för barnskötare som kan säkerställa att de som går barnskötarutbildning får likvärdiga kunskaper.

Förvaltningen tillstyrker förslag 1.4. En förstärkt tillsyn skulle kunna skapa en större likvärdigheten för kommunala och fristående förskolor. Idag utövas den statliga tillsynen av den kommunala förskolan på huvudmannanivå vilket sällan synliggöra verkliga kvalitetsbrister i förskolorna. Den kommunala tillsynen av de fristående förskolorna är på en mer verksamhetsnära nivå, vilket är att eftersträva. Det är viktigt att tillsynen också blir ett stöd till rektor/huvudman att uppnå kvalitet och inte stannar vid granskningen.

2 Förslag om reglering av barngruppsstorlekar och personaltäthet

2.1 Maximalt antal barn i en barngrupp i förskolan ska regleras

2.2 En definition av barngrupp ska införas i skollagen

2.3 En miniminivå av antal personal per barn ska införas

Förvaltningens synpunkter på förslag 2

Förvaltningen tillstyrker förslag 2.1. Förvaltningen ser positivt på lagstadgade regler om barngruppsstorlek men dessa behöver följas av en långsiktigt hållbar statlig finansiering. Annars finns risk att kraven blir svåra att uppfylla.

Barngruppens storlek är en av flera kvalitetsfaktorer tillsammans med exempelvis barnens behov, personalens kompetens och den fysiska miljön. Utifrån skollagen har rektor ett tydligt ansvar för utbildningens kvalitet vilket innebär att det också behöver finnas ett reellt handlingsutrymme att organisera verksamheten utifrån de lokala förutsättningarna.

En ytterligare aspekt vid införande av regler kring barngruppsstorlek är att förskolor oftast är dimensionerade för avdelningar som rymmer 20 barn med tydliga hemvister. En reglering av barngruppsstorlek skulle medföra behov av anpassningar och förändrad lokalanvändning samt ett behov av nya förskolor.

Förvaltningen tillstyrker förslag 2.2.

Förvaltningen tillstyrker förslag 2.3.

Förvaltningen ser positivt på lagstadgade regler om personaltäthet men dessa behöver följas av en långsiktigt hållbar statlig finansiering. Annars finns risk att kraven blir svåra att uppfylla.

Eftersom ålderssammansättningen på förskolorna ofta ser annorlunda ut än de åldersspann som anges i förslaget för personaltäthet kommer det vara svårt att bedöma huruvida en

förskola når kravet eller inte. Risken med en reglering av barngruppernas storlek och personaltäthet är att bedömningen av kvaliteten på en förskola i huvudsak utgår från strukturella faktorer och inte processkvaliteten för barnen.

3 Förslag om förskolepersonalens språkkunskaper

3.1 Huvudmannen ska ansvara för att personal som arbetar i barngrupp har tillräckliga språkkunskaper i svenska

3.2 Föreskrifter om vilken nivå av svenska som ska krävas ska tas fram

3.3 Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram ett kartläggningsmaterial

Förvaltningens synpunkter på förslag 3

Förvaltningen avstyrker förslag 3.1.

Förvaltningen avstyrker förslag 3.2.

Det är en komplex uppgift för huvudmän och rektorer att bedöma medarbetares eller arbetssökandens språkkunskaper även om det finns en fastslagen lägsta nivå och språktest.

Det kräver en särskild kompetens och att tid avsätts. Rektorer och huvudmän bör i grunden kunna lita på det nationella utbildningssystemet och att genomgången förskolläro- eller barnskötarutbildning garanterar att medarbetare har en tillräcklig språklig kompetens för att arbeta i förskolan.

Förvaltningen avstyrker förslag 3.3.

Med motiveringen att det ligger utanför rektors och huvudmäns kompetensområden att bedöma medarbetarnas språkliga kompetens. Den bedömningen bör göras av studie- och yrkesvägledare och lärare på gymnasial- och universitetsnivå.

4 Förslag om språket i skolväsendet

4.1 En upplysningsbestämmelse ska införas i skollagen om att språklagen gäller i hela skolväsendet

Förvaltningen tillstyrker förslag 4.1.

Uppdraget en obligatorisk förskola för vissa barn

Den ursprungliga skrivelsen om obligatorisk språkförskola för vissa barn har i betänkandet omformulerats till följande två förslag.

5. Förslag på insatser för en stärkt språklig utveckling i svenska i förskolan

- 5.1 Försöksverksamhet med språkstärkande metoder under två år
- 5.2 Utvärdering av den uppsökande verksamheten och erbjudande om plats i förskola
- 5.3 System för nationell uppföljning av närvaron i förskolan samt en reglering av det närvarofrämjande arbetet
- 5.4 Utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola för alla barn

Förvaltningens synpunkter på förslag 5

Förvaltningen avstyrker förslag 5.1.

Förvaltningen ser det inte som gynnsamt att placera barn med behov av språkutvecklande insatser i samma grupp då det försvårar interaktionen mellan barn och ställer höga krav på den undervisning som ska bedrivas för gruppen. Förvaltningen anser att insatsen istället bör bedrivas inom ordinarie förskolor i blandade grupper av barn. Förvaltningen ser också att det är tveksamt till punktinsatser som tillfälligt finansieras av statsbidrag.

Förvaltningen tillstyrker förslag 5.2.

Förvaltningen tillstyrker förslag 5.3. Förvaltningen instämmer i stort med förslaget om vikten av att uppmärksamma barnens närvaro och vistelsetider men det finns en risk att en nationell uppföljning av närvaron innebär en ökad administration för huvudmän, rektorer och förskollärare.

Förskolorna har oftast lätt att identifiera barn med lägre närvaro och det avgörande är då hur rektor och personal uppmärksammar detta och för en dialog med vårdnadshavarna.

Förvaltningen tillstyrker förslag 5.4.

6 Förslag om språkutvecklande stöd i svenska i förskolan

- 6.1 Obligatorisk språkbedömning i svenska det år barnet fyller tre år
- 6.2 Obligatorisk tilldelning av plats vid förskoleenhet för språkutvecklande stöd
- 6.3 Barnen förväntas delta i undervisningen och få sin rätt till språkutvecklande stöd tillgodosett

Förvaltningens synpunkter på förslag 6

Förvaltningen tillstyrker förslag 6.1.

Förvaltningen anser att förslag 6.1 behöver utredas vidare avseende bland annat testets innehåll, ansvaret för testets genomförande samt överlämnande av information mellan olika instanser och myndigheter.

Nya krav på kartläggning, dokumentation och uppföljning bör så långt som möjligt integreras i det befintliga systematiska kvalitetsarbetet och inte ta tid från undervisningen och arbetet med barnen.

Detta är särskilt viktigt när det gäller förslaget om språkbedömningen av alla treåringar, som innebär ett nytt kommunalt uppdrag. För barn som redan går i förskolan bör det tydliggöras vilket mervärde en separat språkbedömning ger jämfört med den kontinuerliga pedagogiska uppföljning som redan görs. Parallella system och dubbel dokumentation bör undvikas.

Det finns en risk att bedömningarna, trots ett nationellt kartläggningsmaterial, kommer att skifta utifrån enskilda förskollärares kompetens och kunskap inom det språkutvecklande arbete.

Förvaltningen föreslår att språkbedömningen utformas i linje med skolans kartläggningsmaterial "Hitta språket" för att hålla en röd tråd genom barnets skolgång.

Förvaltningen tillstyrker förslag 6.2

Förvaltningen tillstyrker förslag 6.3

Förvaltningen ser att flera av förslagen om det genomförs kommer att få stora konsekvenser för bemanning, lokaler och ekonomi. Nya nationella krav behöver därför följas av långsiktig finansiering, realistiska övergångstider och nationella satsningar på utbildning, rekrytering och kompetensutveckling. Även validering av befintlig personals kompetens bör beaktas.

Övriga kommentarer

Förvaltningen ser att flera av förslagen om det genomförs kommer att få stora konsekvenser för bemanning, lokaler och ekonomi. Nya nationella krav behöver därför följas av långsiktig finansiering, realistiska övergångstider och nationella satsningar på utbildning, rekrytering och kompetensutveckling. Även validering av befintlig personals kompetens bör beaktas.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Forsberg
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remissen Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola SOU 2026:37

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2026-08-19
Lena Forsberg, Avdelningschef	2026-08-19